

INFORME DESNONAMENT I LLEI MORDASSA

La [Llei Orgànica 4/2015](#), de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, va entrar en vigor l'1 de juliol de 2015 i és coneguda popularment com la "Llei Mordassa".

L'1 de juliol de 2015 la plataforma Stop Desahucios va denunciar la impunitat amb què es realitzarien des d'aquell moment en endavant els desnonaments a raó de l'aplicació de la "Llei Mordassa".

El 18 de febrer de 2015, [Gaspar Llamazares](#) apuntava que *"ja no són els jutges els qui decideixen si una acció de protesta és o no legal, sinó que ho fa l'administració, i els recursos seran davant el contenciós-administratiu, on el Govern té totes les de guanyar i els ciutadans totes les de perdre, perquè han de pagar les taxes judicials, cosa que farà que bona part d'ells ni tan sols recorrin les sancions"*.

L'any 2015 **relators de drets humans** de Nacions Unides manifesten la seva preocupació perquè aquesta norma podria **vulnerar drets i llibertats fonamentals i soscavar els drets de manifestació y expressió**. Així mateix, de l'Examen Periòdic Universal del Consell de drets Humans de NU de l'any 2016 se'n va desprendre la recomanació a l'estat espanyol de modificar o derogar la LO 4/2015. Recomanació incomplida i que torna a aparèixer en l'EPU 2020.

Entre els anys 2015 i 2017 es van imposar **43.749 sancions** per faltes de respecte i consideració a la policia aplicant la Llei Mordassa, una xifra anormalment alta i molt superior a la dels casos d'aquesta mena recollits anteriorment. Això va generar un "efecte desanimador", el retraïment de l'exercici dels drets per por a les conseqüències jurídiques que pot comportar.

L'article 36.4 de la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, descriu com a infracció greu: *"els actes d'obstrucció que pretenguin impedir a qualsevol autoritat, empleat públic o corporació oficial l'exercici legítim de les seves funcions, el compliment o l'execució d'acords o resolucions administratives o judicials, sempre que es produeixin al marge dels procediments legalment establerts i no siguin constitutius de delictes"*.

L'article 33.2 de la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, fixa la graduació de les sancions: *"dins dels límits previstos per a les infraccions greus, les multes es dividiran en tres trams d'igual extensió, corresponents als graus mínim, mig i màxim, en els termes de l'apartat 1 de l'article 39. La comissió d'una infracció determinarà la imposició de la multa corresponent en grau mínim."*

La infracció es sancionarà amb multa en grau mig quan s'acrediti la concurrència, almenys, d'una de les següents circumstàncies:

- a) La reincidència, per la comissió en el termini de 2 anys de més d'una infracció de la mateixa natura, quan així hagi estat declarat per resolució ferma en via administrativa.*
- b) La realització dels fets intervenint violència, amenaça o intimidació.*
- c) L'execució dels fets usant qualsevol tipus de roba o objecte que tapi el rostre, impedeixi o dificulti la identificació.*
- d) Que en la comissió de la infracció s'empri a menors d'edat, persones amb discapacitat necessituds d'especial protecció o en situació de vulnerabilitat.*

En cada grau, per a la individualització de la multa es tindran en compte els següents criteris:

- a) L'entitat del risc produït per a la seguretat ciutadana o la salut pública.*
- b) La quantia del perjudici causat.*
- c) La transcendència del perjudici per a la prevenció, manteniment o restabliment de la seguretat ciutadana.*
- d) L'alteració ocasionada en el funcionament dels serveis públics o en l'abastiment a la població de béns i serveis.*
- e) El grau de culpabilitat.*
- f) El benefici econòmic obtingut com a conseqüència de la comissió de la infracció.*
- g) La capacitat econòmica de l'infractor.*

Les infraccions només es sancionaran amb multa en grau màxim quan els fets revesteixin especial gravetat i així es justifiqui tenint en compte el nombre i l'entitat de les circumstàncies concurrents i els criteris previstos en aquest apartat”.

L'article 39.1.b de la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, disposa que: “per a les infraccions greus, el grau mínim comprendrà la multa de 601 a 10.400; el grau mig, de 10.401 a 20.200 euros, i el grau màxim, de 20.201 a 30.000 euros”.

Per tant, les mobilitzacions habituals que fan les plataformes d'afectats per la hipoteca i els sindicats de llogaters, per impedir que s'expulsi de casa seva a persones que fallen en el pagament de la hipoteca o no poden assumir determinats lloguers, són perseguides per la Llei Mordassa, amb **multes** que van dels 601 euros **fins als 30.000 euros** per obstruir a l'autoritat en l'execució de les decisions administratives o judicials.

L'Informe d'[Amnistia Internacional 2015/16](#) ja va evidenciar la **vulneració del dret a un habitatge digne**, reconegut com a principi rector de la política social i econòmica a l'article 45 de la Constitució Espanyola. L'organització alertava dels obstacles per a poder exercir el dret i del creixent nombre de desnonaments a Espanya. Durant els primers nou mesos de 2015 s'iniciaren 52.350 procediments d'execució hipotecària, i al juny el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU exigí a Espanya la garantia en l'accés als recursos judicials de les persones que s'enfronten a un procés de desnonament.

El 2 de juliol de 2018, J. Raboso, de [Greenpeace](#), demanava **derogar la Llei Mordassa** com a forma d'avançar en la democràcia, recordant que la Llei recapta una mitjana de 3 milions d'euros a l'any en sancions com oposar-se al desnonament d'una família. Aquesta acció va suposar la imposició de gairebé 48.000 sancions administratives en 3 anys, sense judici i amb l'únic fonament dels informes policials, tot criminalitzant la protesta pacífica i imposant un preu excessiu als qui es mobilitzen davant les injustícies i reclamació de drets.

El 23 de novembre de 2018, la comissària de Drets Humans del Consell d'Europa, [Dunja Mijatovic](#), va criticar la Llei Mordassa i va considerar que a Espanya manca un mecanisme de denúncia policial fort i independent que afecti a totes les forces de l'ordre i assenyalant la confiança en què la llei fos revisada per a limitar les possibilitats d'**aplicació arbitrària i desproporcionada**.

L'1 de juliol de 2019, el director d'Amnistia Internacional, [Esteban Beltran va dir](#) que *"la Llei Mordassa és una amenaça real a Espanya contra la llibertat d'expressió i els drets de reunió pacífica i d'informació. Durant quatre anys s'ha vingut emprant contra cents de periodistes mentre intentaven documentar abusos, milers d'activistes que defensen el dret a l'habitatge o el medi ambient i desenes de milers de persones que han estat multades per manifestar-se o realitzar actes de protesta pacífics"*.

És per tot això que l'Oficina de Drets Civils i Polítics adopta les següents conclusions i recomanacions:

Que la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana planteja seriosos dubtes des de, sobretot, els següents punts de vista:

Innecessària i injustificadament limita l'exercici del dret de reunió pacífica i a la llibertat d'expressió, drets cabdals en qualsevol societat democràtica. Limitacions que es concreten en sancions administratives per participar en manifestacions no convocades o per negar-se a dissoldre-les, prohibicions de protestes que comporten ocupació d'immobles, restriccions extraordinàries en el dret de manifestació davant de determinats edificis, sancions per "faltar el respecte o a la consideració" a les FCSE...

Restriccions en les garanties del dret a la defensa; el fet que les sancions s'apliquin de forma directa i basant-se exclusivament en el testimoni de l'agent de l'autoritat, al qual s'atorga presumpció de veracitat, obliga a les persones acusades a presentar recurs i entrar en la via judicial si volen contrastar la versió policial amb el seu propi testimoni o amb el d'altres persones implicades. Això és especialment greu si tenim en compte que la quantia de les sancions que es poden imposar arriba a fins a 600.000€.

Així mateix, pel nombre de sancions que s'han pogut imposar fins a la data, i comparant-les amb els delictes menors més o menys equivalents abans de la introducció d'aquesta norma, fa pensar que la simplicitat tècnica i administrativa que exigeix l'expedient sancionador i el **possible marge interpretatiu que s'atribueix a l'agent**, n'ha disparat el nombre de forma alarmant. Cal reportar, també, que la utilització de conceptes ambigus o escassament definits en el redactat d'aquesta LO obre la porta a l'arbitrarietat i la manca de rigor en la seva aplicació.

Concretament, assenyalar l'article 36.4 i 36.6 d'aquesta llei que, vinculats a una possible protesta contra el desnonament d'un habitatge, fa considerar que la norma coercitiva és especialment restrictiva en tant que comporta sancions desproporcionades sense tenir en compte la transcendència del bé jurídic a protegir, en aquest cas, el dret a l'habitatge.

És per això que des de l'Oficina de Drets Civils i Polítics ens afegim a les nombroses peticions i demandes d'agents socials i de defensa dels drets humans **de derogar o modificar en profunditat aquesta llei i posar fi**, d'aquesta manera, tant a **les restriccions del dret de reunió pacífica i a la llibertat d'expressió**, com a **l'arbitrarietat i situacions d'indefensió que es generen** ateses les característiques del procediment sancionador previst.

Adam Majó Garriga

Director de l'Oficina de Drets Civils i Polítics
Barcelona, 26 de febrer de 2020